

Hatodik Selva Lacandona-i nyilatkozat

Ez a mi keresetlen szavunk, amely az olyan szegény és egyszerű emberek szívéhez igyekszik szólni, amilyenek magunk is vagyunk, de akik, akárcsak mi, tisztességesek és lázadók. Ez a mi keresetlen szavunk arra, hogy elmondjuk, milyen utat tettünk meg, és hol tartunk ma, hogy elmagyarazzuk, miként látjuk a világot és országunkat, hogy elmondjuk, mire készülünk, és miként gondoljuk azt véghezvinni, és hogy megszólítsunk vele másokat: tartsanak velünk ebben a nagy Mexikóban, és abban a még nagyobbban, aminek nagyvilág a neve.

Ez a mi keresetlen szavunk, amellyel számot adunk minden becsületes és nemes szívnek arról, amit szeretünk Mexikóban és a világban. Keresetlen szóval szólunk, mert az a szándékunk, hogy azokat szólítsuk meg, akik olyanok, mint mi, és hogy velük egyesüljünk, mindenütt, ahol csak hasonlóak élnek és küzdenek.

1. Kik vagyunk?

Mi az EZLN zapatistái vagyunk, ámbár „neozapatistáknak” is mondanak bennünket. Helyesen, hiszen mi, az EZLN zapatistái 1994 januárjában fogtunk fegyvert, mert úgy láttuk, elég már a sok gazságból, amit művelnek a hatalmasok, akik mindig csak megaláznak, megrabolnak, bebörtönöznek és gyilkolnak bennünket, és senki, de senki sem mond, és senki sem tesz semmit. Ezért mi azt mondtuk: Elég volt! Vagyis most már nem fogjuk tűrni, hogy sanyargassanak minket, és rosszabbul bánjanak velünk, mint az állatokkal. Azt is mondtuk, hogy demokráciát, szabadságot és igazságot akarunk minden mexikóinak, még ha mi inkább az indián népekre összpontosítjuk is figyelmünket. Mert végtére is mi az EZLN-ben szinte mindnyájan tiszta őslakosok vagyunk innen Chiapasból, de nem pusztán a saját javunkért akarunk harcolni, és nem is csak a chiapasi őshonos lakosságért, vagy csupán a mexikói indián népekért, hanem mindazokkal együtt akarunk küzdeni, akik szegények és egyszerű emberek, akár mi, s akik nagy segítséget látnak, és szenvednek a gazdagok meg a rossz kormányzataik kizsákmányolásától és rablásaitól, itt, Mexikóban és a világ más országaiban.

Így tehát a mi kis történetünk röviden annyi, hogy belefáradtunk a kizsákmányolásunkba, mindabba, amit műveltek velünk a hatalmasok, úgyhogy szervezkedünk, hogy megvédjük magunkat, és harcoljunk az igazságért. Kezdetben csak kevesen voltunk, alig néhányan jártunk egyik

helyről a másokra, beszélni az ottaniakkal, és meghallgatni másokat, az olyanokat, mint mi magunk. Ezt csináltuk sok éven át, méghozzá titokban, vagyis föltűnés nélkül. Azaz csöndben gyűjtögettük erőnket. Eltöltöttünk vele vagy tíz esztendőt, mire megerősödünk, és akkor már ezrével voltunk. Akkor aztán jól nekikészültünk politikailag is, fegyverekkel is, majd egyszer csak, amikor a gazdagok újévet ünnepeltek, lezúdulunk a városaikba, de pusztán csak elfoglaltuk ezeket, és épp csak annyit mondtunk mindenkinek, hogy itt vagyunk, hogy kénytelenek legyenek számolni velünk. Mire akkor irtózatosan megrémültek a gazdagok, és ránk küldték nagy seregeiket, hogy végezzenek velünk, ahogy ugye, mindig is szokták, amikor csak föllázadnak a kizsákmányoltak, és parancsba adták, hogy végezzenek velünk mind egy szálíg. De nem lett abból semmi, mert mi jól fölkészültünk a háborúra, megerősítettük magunkat a hegyekben. És akkor aztán jöttek a hadseregek, keresgéltek bennünket, bombákat és golyózáport zúdítottak ránk, és úgy tervezték, hogy egyszer és mindenkorra kiirtják az összes őslakost, mert persze nem tudták, hogy ki zapatista, ki nem. Mi pedig futottunk és harcoltunk, harcoltunk és futottunk, ahogy őseink is csinálták. Nem adtuk meg magunkat, nem tettük le a fegyvert, nem hagytuk, hogy leverjenek minket.

Akkor hát a városi emberek kivonultak az utcákra, és azt kezdték kiáltozni, hogy hagyják abba a háborút. És akkor mi leállítottuk a háborúkat, és meghallgattuk ezeket a városi fővéreinket és nővéreinket, akik azt mondták nekünk, hogy igyekezzünk egyezsége jutni, vagyis állapodjunk meg a rossz kormányzatokkal, hogy öldöklés nélkül oldódjék meg a probléma. Mi ugyanis odafigyeltünk ezekre az emberekre, mert ők voltak azok, akikre azt mondtuk: „a nép”, vagyis a mexikói nép. Úgyhogy tüzet szüntettünk, és átváltottunk a párbeszédre.

Erre a kormányok is azt mondták: hát hogyne, rendesen fognak ők viselkedni, és párbeszédet folytatnak velünk, és egyezsége törekednek, és a megállapodásokat be fogják tartani. Mi meg azt mondtuk, rendben van. De arra is gondoltunk: milyen jó, hogy megismerkedtünk ezekkel az emberekkel, akik kivonultak az utcákra, hogy leállítsák a háborúskodást. Miközben tehát párbeszédet folytattunk a rossz kormányokkal, közben beszélünk ezekkel is, és láttuk, hogy a többségük szegény és egyes ember, mint mi magunk, és mindkét fél pontosan érti, hogy miért is harcolunk, tehát ők is, mi is. És ezeket az embereket hívtuk úgy, hogy „civil társadalom”, mert a zömük nem tartozott politikai párthoz, hanem ugyanolyan közönséges és átlagos ember volt, mint mi, egyenes szavú és szegény ember.

De kiderült, hogy a rossz kormányzatok nem akarják a jó rendezést, csupán ahhoz a fortélyhoz folyamodtak, hogy nosza, tárgyaljunk és jussunk egyezsége; közben ők meg majd előkészítik a támadásukat, hogy egyszer s mindenkorra elintézzenek bennünket. És hát persze több ízben is ránk támadtak, de nem győztek le minket, mert mi alaposan ellenálltunk, és szerte a világon sokan megmozdultak. Erre aztán a rossz

kormányzatok úgy gondolták, az a baj, hogy sok ember látja, mi történik az EZLN-nel, és erre azt eszelték ki, hogy úgy tesznek, mintha mi sem történt volna. Közben, persze, gyűrűbe fogtak bennünket, vagyis bekerítették, és várakoztak, merthogy a mi hegyeink félreeső vidéken vannak, hát majd csak elfeledkeznek rólunk az emberek, hiszen messze van a zapatista föld. És a rossz kormányzatok újra meg újra azzal próbálkoztak, hogy törbe csaljanak bennünket, és támadást intézzenek ellenünk, mint ahogy 1995 februárjában is, amikor nagy létszámú csapatok ránk rontottak ugyan, de nem sikerült tönkrevéniük bennünket. Mert, ahogy mondani szokták, nem voltunk egyedül, és sokan támogattak bennünket, mi pedig derekasan ellenálltunk.

Így hát a rossz kormányok most már kénytelenek voltak megállapodást kötni az EZLN-nel, s ezeket a megállapodásokat „San Andrés-i egyezmények”-nek hívják, mert „San Andrés” a neve a helységnek, ahol aláírtuk ezeket a megállapodásokat. És ezeket a párbeszédet nem egymagunkban folytattuk, amikor tárgyaltunk a rossz kormány képviselőivel, hanem jó sok embert és szervezetet odahívtunk, akik a mexikói indián népek oldalán álltak vagy állnak a harcban, és ők is mind elmondták a magukét, és mindnyájan egyetértettünk abban, hogy miként beszéljünk a rossz kormányzatokkal. Úgy zajlott tehát ez a párbeszéd, hogy nem csupán egyfelől a zapatisták és másfelől a kormányok tárgyaltak, hanem a zapatistákkal együtt Mexikó indián népei is, meg akik támogatják őket. És akkor ezekben az egyezményekben kimondták a rossz kormányok, hogy el fogják ismerni Mexikó indián népeinek jogait, és tiszteletben fogják tartani kultúráját, és hogy mindezeket törvényként beveszik az alkotmányba. De alighogy aláírták ezeket a rossz kormányok, máris azon voltak, hogy merüljön feledésbe az egész, és évek teltek el, és semmi sem teljesült a megállapodásokból. Ellenkezőleg, a kormány támadást intézett az őslakosok ellen, hogy meghátrálásra készítsék őket a harcban, mint 1997. december 22-én is, amikor Zedillo parancsot adott 45 ember, nők, öregek és gyerekek lemészárlására az Acteal nevű chiapas-i faluban. Nem könnyű elfelejteni ezt a nagy bűntényt, amelyik azt példázza, hogy a rossz kormányok szívében nincs irtalom, ha támadni és gyilkolni kell azokat, akik az igazságtalanságok ellen lázadnak. És miközben mindez így történik, mi, zapatisták persze továbbra is csak azon vagyunk, hogy betartsuk a megállapodásokat, és kitartsunk Mexikó délkeleti hegyeiben. És akkor beszélgetést kezdtünk Mexikó többi indián népével és meglevő szervezeteikkel, és megállapodást kötöttünk velük, hogy együtt fogunk velük harcolni egyazon célért, vagyis az őshonosok jogainak és kultúrájának elismertetéséért. És persze mindenfelé sokan támogattak bennünket, olyan személyek, akik nagy tiszteletben állnak, s akiknek sokat nyom a szava a latban, mert nagy értelmiségi emberek, művészek és tudósok Mexikóban és az egész világon. És nemzetközi találkozókat is rendeztünk, vagyis összegyűltünk, hogy szót váltsunk különböző személyekkel Amerikából, Ázsiából, Európából, Afrikából és

Óceániából, s megismertük harcaikat, módszereiket, és azt mondtuk, hogy ezek „intergalaktikus” találkozó, persze csak tréfából mondtuk, hogy más bolygókról is meghívtunk vendégeket, de úgy látszik, nem érkeztek meg, vagy ha netán igen, ezt nem adták világosan a tudunkra.

De akárhogy is, a rossz kormányzatok nem tartották be a megállapodást, és akkor aztán tervet készítettünk arra, hogy miképpen fogunk sok-sok mexikóival elbeszélgetni avégett, hogy támogassanak bennünket. És akkor aztán először is végrehajtottunk 1997-ben egy menetelést Mexikóvárosba, amit úgy nevezünk el, hogy „az 1111-ek menete”, merthogy egy bajtárs vagy bajtársnő menetelt minden zapatista falu nevében, ámde a kormány semmibe vette az egészet. Azután meg 1999-ben tanácskozásokat folytattunk országszerte, amiből kiderült, hogy a többség igenis egyetért az indián népek követeléseivel, de hát a rossz kormányzatok erre is fittyet hánytak. Utoljára pedig 2001-ben végrehajtottuk azt, amit úgy nevezünk: „az őshonos méltóság menete”, amelyik nagy támogatást élvezett milliók részéről Mexikóban és más országokban, s egész odáig eljutott ez a menet, ahol a képviselők és szenátorok vannak, vagyis az Unió Kongresszusáig, hogy követelje a mexikói őslakosság elismerését.

Kiderült azonban, hogy a politikusok, akik a pártok, a PRI, a PAN és a PRD [Intézményes Forradalmi Párt, Nemzeti Akciópárt, Demokratikus Forradalmi Párt] tagjai, összebeszéltek egymás között, és továbbra sem ismerték el az őshonos jogokat és kultúrát. Ez 2001 áprilisában történt, s ebben világosan megmutatkozott, hogy a politikusoknak fogalmuk sincs az illendőségről, olyan szégyentelének, hogy csakis a haszonnal gondolnak, csakis azzal a jó pénzzel törődnek, amit a rossz kormányzással bezsebelnek. Erre azért nem árt emlékeztetni, mert meglátják, most mindjárt azt kezdik majd mondogatni, hogy igen, ők elismerik az őslakosok jogait, csak hát ez hazugság, amit pusztán azért hangoztatnak, hogy rájuk szavazzunk, mert hiszen bőven lett volna már alkalmuk rá, hogy megtegyék, amit mondanak, de nem állták a szavukat.

És akkor aztán már tisztán láttuk, hogy hiábavaló volt a párbeszéd és a tárgyalás Mexikó rossz kormányzataival. Vagyis semmi értelme, hogy beszéljünk a politikusokkal, mert sem a szívük, sem a szavuk nem igaz, hanem csak gúnyt űznek mindenkől, és összevissza hazudoznak, hogy igen, betartják a szavukat, pedig nem. Vagyis a PRI, a PAN és a PRD politikusai az egyik napon elfogadnak egy törvényt, amelyik fabatkát sem ér, aztán máris végeztek a párbeszéddel, és kereken kijelentik, hogy mindegy, miben állapodtak meg és mit írtak alá, mert úgysem fogják megtartani az adott szavukat. És ezután már megszakítottunk minden kapcsolatot a szövetségi hatóságokkal, mert megértettük, hogy a párbeszéd és a tárgyalás csődöt mondott az efféle politikai pártok miatt. Beláttuk, hogy nem számít ezeknek vérontás, halál, szenvedés, nem érdeklik őket megmozdulások, tanácskozások, erőfeszítések, nemzeti és nemzetközi nyilatkozatok, találkozók, megállapodások, aláírások, kötelezettség-vállalások. Úgyhogy a politikai osztály nem csupán megint

becsapta az ajtót az indián népek orra előtt, de halálos csapást mért a háború békés, párbeszédés és tárgyalásos megoldására is. És abban sem lehet már hinni, hogy betartja a megállapodásokat, bárkivel köti is. Láthatják, vonják le hát a tanulságokat a velünk történetekből.

Mikor aztán mindezt beláttuk, mélyen a szívünkbe néztünk, és elgondolkodtunk azon, hogy mitévők is legyünk. És az első, amit ott láttunk, az volt, hogy szívünk már nem ugyanaz, mint volt korábban, amikor megkezdtük harcunkat, hanem már jóval nagyobb, mert sok-sok jó ember szívével gyarapodott. És azt is láttuk, hogy mennyivel elgyötörtebb, mennyire sebzettebb a szívünk. Éspedig nemcsak attól, hogy becsaptak minket a rossz kormányzatok, hanem mert amikor a mások szíveivel érintkeztünk, akkor a fájdalomokkal is érintkeztünk. Vagyis olyan volt, mintha tükörbe tekintettünk volna.

II. Hol tartunk ma?

Akkor tehát, minthogy zapatisták vagyunk, úgy gondoltuk, hogy nem elég, ha megszakítjuk a párbeszédet a kormánnyal, hanem arra is szükség van, hogy előbbre lépjünk a harcban, akárhogy alakult is a dolgunk ezekkel az élősködő, semmirekellő politikusokkal. Az EZLN úgy döntött, hogy egyedül és egyoldalúan is (vagyis ahogy mondani szokták, „unilaterálisan”, mert csakis a maga részéről) teljesíti a San Andrés-i Egyezményeket az őshonosok jogairól és kultúrájáról. Négy esztendőn át, 2001 derekától 2005 derekáig ennek szenteltük magunkat, meg még egyebeknek is, amiről a továbbiakban lesz szó.

Nos hát, azzal kezdtük, hogy igyekeztünk hasznára lenni az önálló, lázadó zapatista településeknek abban, hogyan szerveződjenek a népek a kormányzásra és az önkormányzásra, hogy még erősebbek legyenek. Ezt az autonóm kormányzási módot korántsem az EZLN találta ki, hanem részint a több évszázados őshonos ellenállásból fakadt, meg magából a zapatista tapasztalatból, és nem más, mint a közösségek önkormányzata. Vagyis nem úgy van, hogy jön valaki kívülről és irányít, hanem maguk a népek döntenek maguk közt arról, hogy ki és miként kormányozzon, ha pedig nem engedelmeskedik, leváltják. Vagyis ha az, aki parancsol, nem engedelmeskedik a népnek, akkor azt elkergetik, kikerül a hatóságból, és másvalaki kerül a helyére.

Láttuk azonban, hogy az autonóm önkormányzatok nem egyformák, hanem némelyikük előrehaladottabb, és több támogatást élvez a civil társadalomtól, mások pedig elmaradottabbak. Vagyis meg kellett szervezni, hogy hasonlóak legyenek egymáshoz. De az is látnivaló volt, hogy az EZLN a maga politikai-katonai részvételével beleavatkozik azokba a döntésekbe, amelyek a demokratikus hatóságokra, ahogy mondani szokták, a „civilre” tartoztak. És itt a probléma az, hogy az EZLN politikai-katonai szárnya nem demokratikus, mert ez egy hadsereg, de

beláttuk, hogy nincs az jól, ha fölültre kerül az, ami katonai, alulra pedig az, ami demokratikus, mert nem szabad megengedni, hogy ami demokratikus, afelől katonailag döntsenek, hanem fordítva kell lennie: vagyis a demokratikus-politikai rész álljon fölül, az legyen, amelyik parancsol, és alatta legyen a katonai, amelyik engedelmeskedik. Vagy talán jobb, hogy semmi sem kerül alulra, hanem minden világosan egy szinten áll, katonai jelleg nélkül, és ezért van az, hogy a zapatisták avégett katonák, hogy ne legyen majd katonaság. Jó, de a probléma az probléma volt, tehát azt kellett tennünk, hogy elkezdtük különválasztani azt, ami politikai-katonai, attól, ami a zapatista közösségek autonóm és demokratikus formája. Úgyhogy azok a cselekvések és döntések, amelyek azelőtt az EZLN-re tartoztak, ezután apránként átkerültek a falvakban demokratikusan megválasztott hatóságokhoz. Világos, hogy mondani könnyű, de a gyakorlatban sok nehézséggel jár, mert sok év telt el már, előbb a háború előkészítésével, aztán magával a háborúskodással, és hozzászoktunk, hogy politikai-katonai módon intézzük a dolgainkat. De mindenáron végrehajtottuk ezt, mert mi úgy vagyunk vele, hogy amit mondunk, hát azt meg is csináljuk, hiszen ha nem, akkor minek jártatjuk a szánkat, ha úgysem lesz belőle semmi.

És így történt, hogy megszülettek a Jó Kormányzati Junták 2003-ban, s ezekkel folytatódott a dolog, mármint az „engedelmeskedve parancsolni” önálló tanulásával és gyakorlásával.

Attól fogva mindmáig, vagyis 2005 derekáig, az EZLN vezetése nem avatkozott bele rendelkezésekkel a civil ügyekbe, de figyelemmel kísérte és támogatta a lakosság által demokratikusan megválasztott hatóságokat, s amellett fölügyelte a lakosság és a nemzeti meg a nemzetközi civil társadalom tájékoztatását a kapott támogatásokról, s arról, hogy ezeket mire fordították. Most viszont átadjuk a jó kormányzás fölügyeleti munkáját a zapatista főntartó bázisoknak, ideiglenes, rotációs megbízatásokkal avégett, hogy mindenki, férfi és nő egyaránt, tanulja meg és végezze ezt a munkát. Mert úgy gondoljuk, hogy egy nép, amelyik nem fölügyeli azokat, akik kormányozzák, arra van ítélve, hogy rabszolga legyen, mi viszont azért harcolunk, hogy szabadok legyünk, nem pedig azért, hogy hat évente cserélgessük gazdáinkat.

Az EZLN e négy év leforgása alatt úgyszintén továbbadta a Jó Kormányzati Juntáknak és az Autonóm Municípiumoknak [vagyis az önálló községtanácsú településeknek] azokat a támogató kapcsolatokat, amelyekre egész Mexikóban és világszerte sikerült szert tennie a háborúskodásnak és ellenállásnak ezekben az éveiben. Amellett ez idő alatt az EZLN gazdasági és politikai támogatási rendszert hozott létre, s ez lehetővé teszi a zapatista közösségeknek, hogy kevesebb nehézséggel küszködve érjenek el haladást autonómiájuk kiépítésében és életkörülményeik javításában. Nem sok ez, de jóval több annál, mint ami a fölkelés kezdete előtt, 1994-ben a rendelkezésükre állt. Ha az ember belenéz valamelyik kormányzati fölmérésbe, azt fogja látni, hogy csakis

azok az őslakos közösségek javították az életfeltételeiken, vagyis az egészségügyön, az oktatáson, a táplálkozásán, a lakhatáson, amelyek a zapatista területen találhatóak, vagyis ahogy mi mondjuk, ott, ahol a mi népeink élnek. És mindez a zapatista népek haladása és a roppant nagy támogatás révén vált lehetővé, amelyik azoktól a derék és nemes lelkű emberektől érkezett, akiket „civil társadalomnak” hívunk, és ezeknek a világszerte működő szervezeteitől. Mintha mindezek a személyek valóra váltották volna azt, hogy „lehet más a világ”, de tettekben ám, nem pusztán szavakban.

Így hát jókora előrehaladást tettek a népek. Most már egyre több az olyan elvtárs és elvtársnő, aki tanulja a kormányzást. S ha lassanként is, már egyre több nő kapcsolódik be ezekbe a munkákba, de még mindig nem kapják meg a kellő megbecsülést ahhoz, hogy még több részt vállaljanak a harci föladatakból. Aztán meg a Jó Kormányzati Junták révén az együttműködés is javult az autonóm municípiumok között, valamint az egyéb szervezetekkel és hivatalos hatóságokkal támadt problémák megoldásában is. És sok minden javult a tervezésben is a közösségekben, jobban megfelelnek egymásnak a tervek és a támogatások, amelyeket a civil társadalom juttat ide mindenhol a világból: javult az egészségügyi ellátás és az oktatás, ámbár sok minden hiányzik még ahhoz, hogy olyan legyen, amilyennek lennie kell, ugyanígy áll a helyzet a lakással és az élelmezéssel, és némelyik zónában már jóval kisebb gondot okoz a földkérdés, mert kiosztották a földbirtokosoktól visszavett földeket, de azért még vannak övezetek, ahol hiányt szenvednek művelhető földekben. És aztán persze sok a javulás már a hazai és a nemzetközi civil társadalomtól kapott támogatásban is, hiszen korábban mindenki oda ment, ahonnan jobban hangzott a jajpanasz, most viszont a Jó Kormányzati Junták oda irányítják őket, ahol nagyobb a szükség. És ugyanígy szerte mindenfelé egyre több az olyan elvtárs és elvtársnő, akik elsajátítják a kapcsolattartás módját Mexikó és a világ más részein élőkkal, megtanulnak tiszteletet adni és tiszteletet követelni, megtanulják, hogy sokféle világ létezik, s hogy mindegyiknek megvan a maga helye, a maga ideje és a maga módja, és ezért kölcsönösen tiszteletet kell tanúsítani egymás iránt.

Elég az hozzá, hogy tehát mi, zapatisták a fő erősségünknek szenteltük ezt az időt, vagyis a bennünket támogató népeknek. És hát, így igaz, javult valamelyest a helyzet, vagyis most már senki sem mondhatja, hogy hiábavaló volt a zapatista szervezkedés és harc, mert még ha teljesen végeznek is velünk, akkor is használt valamit a harcunk.

De nemcsak a zapatista népek tekintélye nőtt meg, hanem az EZLN-é is. Mert az történt időközben, hogy új nemzedékek megújították egész szervezetünket. Vagyis mintha új erőt lehettek volna bele. A parancsnokok és parancsnoknők, akik már érett korukban jártak a fölkelés kezdetén, 1994-ben, ma birtokában vannak annak a bölcsességnek, amelyet a háborúban sajátítottak el, meg a 12 éves párbeszéd során a világ

minden tájáról való férfiak és nők ezreivel. A CCR [Comité Clandestino Revolucionario Indígena = Óslakos Földalatti Forradalmi Bizottság], a zapatista politikai-szervezeti vezetőség tagjai, ma tanácsokkal látják el és eligazítják az újoncokat, akik most csatlakoznak hozzánk a harcban, meg azokat, akik vezető beosztásokba kerülnek. A „bizottságok” (ami annyi, mintha azt mondanánk: mi) már jó ideje tartó folyamatos munkával fölnevelték a parancsnokok és parancsnoknők egész új nemzedékét, akik a tanulás és kipróbálás időszakában megkezdték az ismerkedést a szervezeten belüli munkákkal és kezdték ellátni ezeket. És azt is megérjük, hogy fölkelő társaink, férfiak és nők, harcosok, helyi és regionális felelősök, ahogy fönntartó bázisaink tagjai is, akik fiatalok voltak a fölkelés kezdetén, most már meglelt férfiak és nők, veterán harcosok, és természetes vezetők a maguk egységeiben és közösségeiben. És akik gyermekek voltak annak idején, 94 januárjában, már ifjak, akik az ellenállásban nőttek föl, s abban a becsületes lázadásban nevelődtek, amelyet a náluk idősebbek folytattak ebben a tizenkét esztendei háborúskodásban. Ezeknek a fiataloknak már van politikai, műszaki és kulturális képzettségük, ami nem volt nekünk, akik kezdeményeztük a zapatista mozgalmat. Ma már egyre inkább ezekből az ifjakból kerül ki az utánpótlás a csapatainkba éppúgy, mint a vezetői posztokra a szervezetekben. És hát mi mindannyian a saját szemünkkel láttuk a mexikói politikai osztály csalárd üzelmeit és azt a pusztítást, amelyet cselekedeteik okoznak hazánkban. És láttuk a nagy igazságtalanságokat és megszárlásokat, amelyeket a neoliberális globalizáció hajt végre világszerte. De erről majd később még beszélünk.

Így tartott ki az EZLN 12. évi harcát, állt ellen katonai, politikai, ideológiai és gazdasági támadásoknak, bekerítéseknek, kínzásoknak, üldözéseknek, és nem győztek le bennünket, nem adtuk el és nem adtuk meg magunkat, és nyomultunk tovább előre. Sokfelől újabb és újabb társak csatlakoztak a küzdelemhez, így ahelyett, hogy meggyöngyültünk volna annyi év után, erősebbek lettünk. Világos, hogy adódnak gondok, amelyeket meg lehet oldani úgy, hogy még inkább elválasztjuk egymástól a politikai-katonai ügyeket a civil-demokratikus ügyektől. Vannak azonban más dolgok, méghozzá a legfontosabbak, amilyenek a követeléseink, amelyek teljesületté válnak, ám ezeket igazából még nem sikerült elérnünk.

Úgy gondoljuk, s a szívünkbe nézve így látjuk, elértünk egy olyan pont-ra, amelynél tovább most már nem tudunk jutni. De meglehet, mindent elvesztünk, amink csak van, ha megmaradunk olyannak, amilyenek most vagyunk, és nem teszünk semmit a továbblépésért. Vagyis ütött az óra, amikor megint kockáztatnunk kell, meg kell tennünk egy veszélyes lépést, de amelyik megéri a fáradságot. Mert talán más társadalmi szektorokkal egyesülve, amelyek ugyanolyan fogyatékosoktól szenvednek, mint mi, lehetővé válik megszereznünk, amire szükségünk van, és amire érdemesek vagyunk. Egy újabb előrelépés az őshonos lakosság har-

cában csakis akkor lehetséges, ha az őshonos lakosság egységre lép a munkásokkal, parasztokkal, diákokkal, tanítókkal, alkalmazottakkal... vagyis a városi és a falusi dolgozókkal.

III. Hogyan látjuk a világot?

Most pedig elmagyarazzuk, miként is látjuk mi, zapatisták azt, ami végbemege a világban. Látjuk, hogy mostan a kapitalizmus a legerősebb. A kapitalizmus egy társadalmi rendszer, vagyis az a forma, ahogyan egy társadalomban szerveződnek a dolgok és a személyek, hogy kinek van, kinek nincs, ki parancsol, ki engedelmeskedik. A kapitalizmusban vannak, akiknek pénzük van, vagyis tőkéjük meg gyáraik meg birtokaik meg földjeik meg még sok minden, és vannak, akiknek nincs semmijük, csak a testi erejük meg az ismeretük ahhoz, hogy dolgozzanak, és a kapitalizmusban azok parancsolnak, akiké a pénz meg akiké a dolgok, és azok engedelmeskednek, akiknek nincs egyébük, csak a munkaképességük.

A kapitalizmus tehát annyit jelent, hogy vannak kevesek, akiknek hatalmas vagyonuk van, de nem abból, hogy nyerték valahol, vagy hogy kincset találtak, vagy hogy örökölték valamilyen rokonuktól, hanem ezeket a vagyonokat úgy szerezték, hogy sokak munkáját kizsákmányolták. Vagyis a kapitalizmus a dolgozók kizsákmányolásán alapszik, ami annyit tesz, hogy kiszipolyozzák a dolgozókat, és kisajtolnak belőlük mindent, amiből csak haszon származhat. Ez jogtalanul történik, ugyanis a dolgozónak nem fizetik meg pontosan azt, amennyit a munkája ér, hanem épp csak annyit fizetnek neki, hogy falhasson egy keveset, pihenhessen egy picikét, aztán másnap menjen újra dolgozra, vissza oda, ahol kizsákmányolják, vagyis a mezőre vagy a városba.

A kapitalizmus fosztogatással is szerzi gazdagságát, vagyis rablással, mert elveszi másoktól, amire szemet vet, például a földet és a természeti kincseket. Vagyis a kapitalizmus olyan rendszer, amelyikben a rablók szabadlábban vannak, bámulják és példaképnek állítják őket.

És a kapitalizmus, túl azon, hogy kizsákmányol és fosztogat, még elnyomó is, mert bebörtönzi és gyilkolja azokat, akik láznak az igazságtalanság ellen.

A kapitalizmust leginkább az áruk érdeklik, mert az adásvétel haszonszerzéssel jár. Így aztán a kapitalizmus mindent áruvá változtat, áruvá teszi az embereket, a természetet, a kultúrát, a történelmet, a lelkiismeretet. A kapitalizmus szerint arra van szükség, hogy mindent adni-venni lehessen. És mindent eltakar az árucikkkel, hogy ne lássuk a kizsákmányolást, amit művel. Az árukat pedig piacon adják-veszik. Tehát a piac amellet, hogy adásvételre szolgál, arra is való, hogy elrejtse a munkások kizsákmányolását. Például a piacon a kávé már csinos zacskóba vagy szép kis üvegbe töltve látjuk, de nem látjuk a parasztot, aki megszenvedett a kávészürettel, és nem látjuk a fölvasárló hiénát, aki bagóért elviszi

a munkája gyümölcsét, és nem látjuk a dolgozókat a nagyüzemben, ahol éjt nappá téve csomagolják a kávékat. Vagy látjuk a készüléket, amellyel zenét lehet hallgatni, *cumbiát, rancherát, corridót*, kinek mi tetszik, és látjuk, hogy ez nagyon jó dolog, mert jól szól, de nem látjuk a munkásnőt az összeszerelő üzemben, aki órák hosszat elkínlódott a kábelek meg a készülék egyéb részei összeillesztésével, és alig kapott érte valamit, és messzire lakik a munkahelyétől, jó sokat költ az utazásra, ráadásul még az a veszély is fenyegeti, hogy elrabolják, megerőszakolják és agyonverik, ahogy ez bizony előfordul Ciudad Juárezben, Mexikóban.

Vagyis a piacon árukat látunk, de nem látjuk a kizsákmányolást, aminek árán ezeket előállítják. És aztán a kapitalizmusnak sok piacra van szüksége... vagy egy nagyon nagyra, világpiacra.

Ebből pedig az következik, hogy a mai kapitalizmus már nem azonos a korábbival, amikor a gazdagok beérték azzal, hogy saját országaikban zsákmányolják ki a munkásokat, hanem most egy jókora nagy továbblépést hajtanak végre, amit neoliberais globalizációnak hívnak. Ez a globalizáció annyit tesz, hogy most már nem csupán egy vagy egy-néhány országban uralkodnak a munkások fölött, hanem az egész világon igyekeznek uralmon lenni a kapitalisták. A világot pedig, vagyis a Föld bolygót más néven „földtekének”, „glóbusznak” is mondják, és ezért beszélnek „globalizációról”, ami az egész nagyvilágra vonatkozik.

A neoliberaisizmus ugyanis az az elképzelés, hogy a kapitalizmus szabadon uralkodhat az egész világ fölött, így hát nincs mese, bele kell törődni, alkalmazkodni kell hozzá, nem kapálózni, vagyis nem lázadozni ellene. Más szóval a neoliberaisizmus a kapitalista globalizáció elmélete, vagyis ennek a terve. És a neoliberaisizmusnak megvannak a maga gazdasági, politikai, katonai és kulturális tervei. Mindezek a tervek arra irányulnak, hogy ők uralkodjanak mindenek fölött, és aki nem engedelmeskedik nekik, azt eltíporják vagy lecsukják, nehogy továbbadja lázadó eszméit másoknak.

Mármost a neoliberais globalizációval a nagy kapitalisták, akik nagyhatalmú országokban élnek, amilyen az Egyesült Államok, azt akarják elérni, hogy az egész világ egy nagy vállalat legyen, ahol árukat termelnek, és az egész világ egy nagy piac legyen. Világpiac, ahol adni-venni lehet mindent az égvilágon, és ahol ezzel el lehet rejteni szem elől az egész világ kizsákmányolását. Így aztán a globalizált kapitalisták mindenhova behatolnak, vagyis az összes országba, hogy nagy üzleteket kössenek, vagyis hogy nagyban végezzék a kizsákmányolást. Közben aztán nem ismernek se embert, se istent, és befurakodnak mindenhova. Vagyis olyan ez, mintha hódítással elfoglalnának más országokat. Ezért mondjuk mi, zapatisták, hogy a neoliberais globalizálás az egész világ meghódítására irányuló háború, világháború, amit a kapitalizmus folytat a világhuralomért. S ezt a hódítást néha katonasággal végeztetik, előzőlenek egy-egy országot, és erőszakkal leigázzák. Máskor viszont gazdaságilag intézik, vagyis a nagy kapitalisták más országba viszik a pénzüket, vagy kölcsön-

zik a pénzt, de azzal a föltétellel, hogy ott engedelmesen azt tegyék, amit ők mondanak. Meg az eszméikkel is behatolást hajtanak végre, vagyis a kapitalista kultúrával, ami az áru, a profit, a piac kultúrája.

Aztán a hódító, tehát a kapitalizmus azt csinál, amit akar, vagyis lerombolja és megváltoztatja, ami nem tetszik neki, és kiirtja azt, ami akadályozza. Akadályozzák például azok, akik nem termelik, nem vásárolják, nem is árusítják a modern árucikkeket, vagy akik lázadoznak ez ellen a rend ellen. Akik pedig nem szolgálnak neki, azokat persze megvetőleg becsméri. Mivel az őshonos lakosság zavarja a neoliberais globalizációt, ezért ez lenézi, és ki akarja irtani az őslakosokat. Amellett a neoliberais kapitalizmus eltörli azokat a törvényeket, amelyek nem engedik meg neki a túlzott kizsákmányolást, és akadályozzák abban, hogy minél több nyeresége legyen. Kikényszeríti például azt, hogy minden adható-vehető legyen, és mivel pénze a kapitalizmusnak van, ő vesz meg mindent. Mármost a kapitalizmus a neoliberais globalizálás során szétdúlja azokat az országokat, amelyeket meghódít, ugyanakkor viszont mindent a saját képére akar idomítani, tehát mindent újjá is akar építeni, csak hogy a maga módján, vagyis úgy, hogy minden őneki kedvezzen, és semmi se akadályozza. Csak hogy előtte még a neoliberais, vagyis a kapitalista globalizáció elpusztítja azt, ami van az illető országban, elpusztítja a kultúráját, a nyelvét, a gazdasági rendszerét, a politikai rendszerét, és szétszaggatja azokat a kapcsolatokat is, amelyek a kialakult módon egymáshoz fűzik az embereket, akik az illető országokban laknak. Vagyis lerombol mindent, amittől egy ország él.

Egy szó, mint száz, a neoliberais globalizáció el akarja pusztítani a világ nemzeteit, hogy csak egyetlen nemzet vagy ország legyen, vagyis a pénz, a tőke országa. Mert hát azt akarja a kapitalizmus, hogy minden úgy legyen, ahogy ő szeretné, vagyis minden az ő módja szerint működjön, és ami más, tehát nem tetszik neki, azt üldözi, támadja, félrelöki, és úgy tesz, mintha az nem is létezne.

Összefoglalva tehát, azt lehet mondani, hogy a neoliberais kapitalizmus a kizsákmányoláson, a jogfosztáson, azok megvetésén és eltírásán alapul, akik nem hagyják magukat. Azaz most is olyan, mint amilyen azelőtt volt, csak most már globálisan, világméretben.

De azért nincs olyan nagyon könnyű dolga a neoliberais globalizációnak, merthogy a kizsákmányoltak semelyik országban sem törődnek bele csak úgy, nem mondják, hogy nincs mit tenni, hanem lázadoznak; és akik fölőseggé váltak, és csak útban vannak, azok persze, hogy ellenállnak, és nem hagyják magukat eltenni láb alól. Ezért aztán azt látjuk, hogy akikkel jól elbántak, azok világszerte ellenállást fejtenek ki, nem hagyják magukat, vagyis föllázadnak, de nem is csak egy országban, hanem mindenütt, ahol elég sokan vannak, vagyis ahogy van neoliberais globalizálódás, ugyanúgy van lázadó globalizálódás is.

És ebben a lázadó globalizálódásban nemcsak a földek és a városok dolgozói lépnek színre, hanem föllépnek más csoportok is, férfiak és nők,

akiknek sok üldöztetésben és megvetésben van részük, akik ugyanúgy nem hagyják, hogy leigázzák őket, ilyenek: nők, fiatalok, őslakosok, homoszexuálisok, leszbikusok, transzszexuálisok, bevándorlók és sok más csoport, amilyen mindenütt van, de eddig nem tapasztaltuk, hogy fölemelték volna a hangjukat, hogy elég a megaláztatásokból, ám most előlépnek, úgyhogy már látjuk őket, halljuk a hangjukat, és megértjük őket.

És látjuk, hogy mindezek az embercsoportok harcba szállnak a neoliberalizmus, vagyis a kapitalista globalizáció terve ellen, az emberiségért.

És elképesztő, amit látunk, hiszen látjuk a neoliberaisok ostobaságát, akik el akarják pusztítani az egész emberiséget a maguk háborúival és a kizsákmányolásukkal, de ugyanakkor nagy elégedettséggel tölt el bennünket, amikor azt látjuk, hogy mindenfelé ellenállás és ellenkezés terem, éppolyan, mint a miénk is, amelyik kicsi ugyan, de létezik.

És látjuk mindezt szerte a világon, és szívünk immár megtanulja, hogy nem vagyunk egyedül.

IV. Hogyan látjuk országunkat, Mexikót?

Most elmondjuk, hogy s mint látjuk azt, ami a mi Mexikónkban történik. Hát azt látjuk, hogy országunkat a neoliberálisok kormányozzák. Vagyis, ahogy már elmagyaráztuk, akik nálunk kormányoznak, azok a tönk szélére viszik nemzetünket, a mi mexikói hazánkat. És ezeknek a rosszul kormányzóknak az igyekezete nem a nép jólétére irányul, hanem csakis a kapitalisták jólétével törődnek. Például olyasmit iktatnak törvénybe, mint amilyen a Szabadkereskedelmi Egyezmény, amelyik sok-sok mexikóit enged nyomorba süllyedni, egyfelől a parasztokat meg a kistermelőket, akiket „fölfalnak” a nagy agráripari vállalkozások, másfelől pedig a munkásokat meg a kisvállalkozókat, mert ezek nem tudnak versenyezni a nagy transznacionálisokkal, amelyek megvetik itt a lábukat, anélkül, hogy bárki egy szót is merne szólni ellenük, sőt még köszönetet mondanak nekik, ezek pedig leszorítják a béreket és fölverik az árakat. Vagyis, bárki bármit is mondjon, a mi Mexikónk gazdasági alapzatait, amilyen a mezőgazdaság, az ipar meg a kereskedés, jócskán tönkretették, és alig maradt már belőle néhány omladék, amit biztos, hogy szintén ki fognak árusítani.

És ez bizony nagy baj hazánkra nézve. Mert hát a földeken már nem a táplálékot termesztik, hanem csakis azt, amit a nagytőkések eladni akarnak. És a jó földeket már elrabolták csalással és a politikusok segítségével. Vagyis a vidéken ugyanaz megy, mint a porfirizmus alatt, csak éppen a nagybirtokosok helyett most a külföldi vállalatok miatt marad éhkoppon a paraszt. És ahol azelőtt volt hitel meg ártámogatás, ott most már csak alamizsna van... sőt néha már az sincs.

Ami pedig a városi dolgozókat illeti: bezárják a gyárakat, ők meg ott maradnak munka nélkül, nyitni meg csak úgynevezett összeszerelő-

beszállító üzemeket nyitnak, ami mind külföldi, és nyomorúságos bért fizet sok órai munkáért. És szinte mindegy, mi az ára a termékeknek, amire szüksége van a népnek, mert akár drága, akár olcsó, nem futja rá annak, aki nem kap fizetést. Ha meg valaki kis- vagy közepes vállalkozásban dolgozott, hát most már nem, mert azt bizony bezárták, és főlvásárolta valamelyik nagy transznacionális. És ha valakinek volt egy kis boltja, hát az sincs már meg, az az illető is feketén dolgozik már a nagyvállalatoknak, azok meg barbár módon kizsákmányolják, sőt már a kisfiúkat meg a kislányokat is befogják munkára. Ha meg a munkás tagja lett egy szakszervezetnek, hogy törvényesen követelje a jogait, hát nem megy vele már semmire, mert ugyanaz a szakszervezet most azt mondja neki, hogy törődjön csak bele, ha leszállítják a bérét, vagy lecsökkentik a munkanapjai számát, vagy eltörlik a korábbi kedvezményeket, mert hogyha nem, akkor bezár a vállalat, és más országba költözik. Aztán meg itt van ez a „mikroszenszálás” lépten-nyomon. Mintha a kormány gazdasági programja arra futna ki, hogy az összes városi dolgozó kezdjen rágógumit vagy telefonkártyát árusítani az utcákon. Vagyis szintiszta gazdasági dúlás-pusztítás folyik a városokban is.

Meg aztán az van, hogy miután jól elintézték a népet gazdaságilag, a vidéken éppúgy, mint a városban, hát kénytelenek a mexikói férfiak és nők elhagyni a hazájukat, vagyis a mexikói földet, és más országban, nevezetesen az Egyesült Államokban keresni munkát, ahol nem épp jól bánnak velük, hanem kiszípolozzák és üldözik és megvetik, sőt még gyilkolják is őket.

Tehát a neoliberalizmusban, amit a rossz kormányok ránk erőszakolnak, nem hogy javulna a gazdaság, ellenkezőleg, a vidék nagy ínségre jut, a városokban meg nincs munka. És ami itt folyik, annyi: már-már Mexikóból olyan hely lesz, ahol tömérdek ember születik, tömérdek ember meghal, de mind egy szálig csak azon munkálkodik, hogy a külföldiek, főleg a gazdag gringók tovább gazdagodjanak. Ezért mondjuk, hogy Mexikó az Egyesült Államok uralma alatt áll.

Jó, de hát nemcsak erről van szó, hanem hogy a neoliberalizmus a mexikói politikai osztályt is megváltoztatta, vagyis a politikusokat is, afféle vállalati alkalmazottakat csinált belőlük, akiknek az a dolguk, hogy minden lehető eladjanak, még hozzá minél olcsóbban. Látnivaló, már törvényeket módosítanak avégett, hogy ki lehessen törölni a 27. cikkelyt az alkotmányból, és eladhatók legyenek a közföldek meg a községi szérűk is. Salinas de Gortari volt az, ő meg a bandái mondták azt, hogy mindez a vidék és a parasztság javát szolgálja, ebből lesz majd főlvirágzás és jólét. Talán így lett? Mexikóban a vidéken rosszabb a helyzet, mint valaha, a parasztok még jobban megjárták, mint Porfirio Díaz alatt. És azt is mondták, hogy privatizálni fogják, vagyis eladják a külföldieknek azokat a vállalatokat, amelyek az állam kezében voltak, hogy megtámogassák vele a népjólétet. Merthogy nem jól működnek, modernizálásra szorulnak, jobb lesz eladni őket. De ahelyett, hogy jobb-

ra fordult volna a helyzet, a szociális jogokon, amiket kiverekedett az 1910-es forradalom, most már csak siránkozni lehet... meg dühöngeni. És azt is mondták, hogy meg kell nyitni a határokat minden külföldi tőke előtt, mert ez ösztönözni fogja a mexikói vállalkozásokat, és javítani fog a dolgokon. Most viszont azt látjuk, hogy már nincsenek is hazai vállalatok, mindet bekebelezték a külföldiek, és amit árusítanak, az rosszabb, mint ami Mexikóban készült.

No és most még a PEMEX-et is, tehát az olajat is, ami a mexikóiaké, el akarják adni a mexikói politikusok, és csak abban van vita köztük, hogy egyik-másik azt mondja, az egész eladó, a többi viszont azt, hogy csak egy része. És privatizálni akarják az egészségügyet meg a villamoságot meg a vizet meg az erdőket is, és mindent, úgyhogy semmi sem marad Mexikóé, és országunk olyan lesz, akár egy ugar, a világ gazdagjainak szórakozóhelye, mi pedig, mexikói férfiak és nők leszünk a szolgazemélyzetük, abból tengődünk, amit odavetnek nekünk, egyadta nyomorúság lesz az életünk, gyökértelenek, kulturálatlanok, egyszóval hazátlanok leszünk.

Vagyis a neoliberálisok végezni akarnak Mexikóval, a mi mexikói hazánkkal. És a választási politikai pártok semmit sem védenek meg, hanem ők az elsők, akik a külföldiek, főként az Egyesült Államok szolgálatába szegődnek, ők azok, akik vállalkoznak a mi ámitásunkra, akik úgy intézik, hogy mi csak nézzünk szépen másfelé, amikor ők mindent eladnak, és szebebelik az árat. Az összes választási politikai párt, amennyi csak van manapság, nemcsak egyikük-másikuk. Azt gondolná az ember, hogy némi jót is tesznek, de az bizonyosodik be, hogy nem, kétkulacsos rablóbanda mindegyik. Látnivaló, hogy a választási politikusoknak mindig szép házaik meg jó autók vannak, meg luxusholmijaik. És még azt szeretnék, hogy köszönetet mondjunk nekik, és legközelebb is rájuk szavazzunk. De ahogy mondani szokás, a saját anyjukat is eladnák. Hát persze, hogy eladnák, hiszen a hazájukat is eladják, az se számít nekik, csak a bankszámla.

És azt is láthatjuk, hogy nagyra növekszik a kábítószer-kereskedelem és a bűnözés. És néha elhisszük, hogy olyanok a bűnözők, amilyeneknek látatják őket a *corridók* [balladák népdalok] meg a filmek, és néha persze tényleg olyan némelyikük, de nem ám az igazi főnökök. Az igazi főnökök elegánsan öltözködnek, külföldön végzik tanulmányaikat, nem bujkálnak, hanem jó éttermekben esznek, és az újságokban közölt képeken csinosan, jól öltözötten szerepelnek, vagyis ahogy mondani szokás, „jóraló emberek”, és némelyikükből még kormányzók, képviselők, szenátorok, államtitkárok, nagymenő vállalkozók, rendőrfőnökök, tábornokok is lesznek.

Azt akarjuk mondani ezzel, hogy semmi jó nem várható a politikától? Nem. Azt akarjuk mondani, hogy semmi jó nem várható ETTŐL a politikától. Mégpedig azért nem, mert ez nem veszi számításba a népet, nem hallgat rá, nem törődik vele, csakis akkor környékezi meg, amikor

választások vannak, amikor már minden voksra szükség van, mert nem derül ki a közvélemény-kutatásokból, hogy ki fog nyerni. No, akkor aztán dőlnek az ígéreték, hogy ezt fogják csinálni meg azt fogják csinálni, de aztán illa berek, nádak erek, a színét se látod többé nekik, csak amikor arról szólnak a hírek, hogy már mennyit sikkasztottak, de nem lehet belőle bajuk, mert a törvény, amit ők maguk, ezek a politikusok hoztak, védi őket.

Mert ez a másik probléma, hogy az alkotmányt már összevissza rongálták, teljesen megváltoztatták. Ez már nem az, amelyik tartalmazta a dolgozó nép jogait és szabadságait, hanem most már a neoliberaisoké a jog meg a szabadság, hogy mindig meglegyen nekik a nagy nyereségük. A bírák pedig ezeknek a neoliberaisoknak a szolgálatára állnak, mert mindig az ő javukra ítélnék, és akik nem gazdagok, azoknak persze kijár az igazságtalanság, a börtön meg a temető.

Csakhogy azért ezzel az egész zavarossal szemben, amiben a neoliberaisok halásznak, akadnak olyan mexikói férfiak és nők is, akik összefognak, és ellenállási küzdelembé kezdenek.

És evégre tudatjuk mindenkivel, hogy vannak őshonos lakosok, akiknek a földjei itt, a messzi Chiapasban húzódnak, és ők létrehozzák a maguk autonómiáját, és védelmezik kultúrájukat, és óvják a földet, az erdőt, a vizet.

És vannak mezei munkások, vagyis parasztok, akik összeszervekednek, és menetelnek, mozgósítást kezdeményeznek, hogy hitelt és támogatást követeljenek a vidéknek.

És vannak városi dolgozók, akik nem hagyják magukat megfosztani jogaiktól, vagy hogy privatizálják a munkahelyeiket, hanem tiltakoznak és tüntetnek azért, hogy ne vegyék el tőlük azt a keveset, amijük van, és ne vegyék el az országtól, ami magától értetődően az országé, mint a villanyáram, a kőolaj, a társadalombiztosítás, a közoktatás.

És vannak diákok, akik nem hagyják annyiban, hogy privatizálják az oktatást, és azért harcolnak, hogy igenis, legyen az csak ingyenes, népszerű és tudományos, vagyis ne szedjenek érte pénzt, hogy mindenki tanulhasson, és hogy az iskolákban ne tökfejek tanítsanak.

És vannak nők, akik nem hagyják, hogy dísznak tekintésük, megalázzák és lenézzék őket csak azért, mert nők, hanem szervezkednek és harcolnak a megbecsülésért, amire mint nők rászolgálnak.

És vannak fiatalok, akik nem fogadják el, hogy drogokkal butítsák őket, vagy hogy életmódjuk miatt üldözzék, hanem öntudatra ébredésüket fejezik ki a zenéjükkel és a kultúrájukkal, tehát az engedetlenségükkel.

És vannak homoszexuálisok, leszbikusok, transzszexuálisok és még sokfélék, akik nem nyugodnak bele, hogy csúfot üzzenek belőlük, hogy becsméreljék, bántalmazzák, sőt gyilkolják őket csak azért, mert mások a szokásaik, és abnormálisakként vagy bűnözőkként kezeljék őket, hanem létrehozzák a maguk szervezeteit, hogy védelmezzék a mássághoz való jogukat.

És vannak papok és apácák meg akiket laikusoknak hívnak, akik nem a gazdagokkal tartanak, nem érik be az imádkozással, hanem arra szervezkednek, hogy lépést tartsanak a nép küzdelmeivel.

És vannak azok, akiket társadalmi harcosoknak neveznek, férfiak és nők, akik egész életüket a kizsákmányolt népért folytatott harccal töltik, ők azok, akik részt vesznek a nagy sztrájkokban és munkásakciókban, a városlakók nagy megmozdulásaiban, a parasztok nagy mozgalmában, s akik nagy megtorlásokat szenvednek el, és semmi áron, még idős korukban sem adják föl, az egyik helyről a másikra mennek, keresve a harcot, keresve a szervezkedést, keresve az igazságot, és baloldali szervezeteket alapítanak, nem kormánypárti szervezeteket, emberjogi szervezeteket, a politikai foglyok védelmére és az eltűntek föl kutatására szervezkednek, baloldali kiadványokat készítenek, tanárok és diákok szervezeteit teremtik meg, vagyis szervezik a társadalmi küzdelmet, még politikai-katonai szervezeteket is építenek, és sosem nyugszanak, és sokat tudnak, mert sokat láttak, hallottak, megéltek, harcoltak.

És egyáltalában úgy látjuk, hogy országunkban, amelyet Mexikónak hívnak, sok ember van, aki nem hagyja magát, aki nem adja meg magát, aki nem adja el magát. Vagyis aki tisztességes, és ad a méltóságára. És ez nagy elégedettséggel és örömmel tölt el minket, mert ezeket az embereket aztán nem egykönnyen nyerik meg maguknak a neoliberalisták, és talán meg lehet még menteni Hazánkat a tömérdek rablástól és pusztítástól, amit művelnek vele. És arra gondolunk, hogy ez a „mi”, amit magunkra mondunk, bárcsak egytől-egyig magában foglalná ezeket az engedetlenkedőket...

V. Mit akarunk tenni?

Akkor hát most elmondjuk, mit is akarunk tenni a világban és Mexikóban, mert nem tehetjük meg azt, hogy látjuk, mi minden történik bolygónkon, és mégis csöndben lapulunk, mintha csak egyedül mi tartanánk ott, ahol tartunk.

Tehát, világszerte el akarjuk mondani mindazoknak, akik kitartanak és harcolnak a maguk módján és a maguk hazájában, hogy nincsenek egyedül, hogy mi, zapatisták, még ha nagyon kevesen vagyunk is, támogatjuk őket, és keressük a módját, hogyan segíthetünk nekik harcaikban, és hogyan beszélhetnénk velük avégett, hogy tanuljunk tőlük, mert annyit már magunktól is megtanultunk, hogy tanulnunk kell.

És el akarjuk mondani a latin-amerikai népeknek, hogy büszkeség nekünk hozzájuk tartozni, még ha csupán kicsiny rész vagyunk is belőlük. Hogy jól emlékszünk rá, évekket ezelőtt is milyen fény támadt a földrészen, és hogy azt a fényt Che Guevarának hívták, amiként korábban Bolíviának hívták, mert a népek néha fölkapnak egy-egy nevet, ahogy mondani szokták, akár egy lobogót.

És szeretnénk elmondani Kuba népének, amelyik már sok-sok éve kint járja a maga útját, hogy nincs egyedül, és hogy nem értünk egyet a körükre vont blokáddal, és majd meglátjuk, mi módon küldhetünk nekik valamit, ha csupán csak kukoricát is, hogy továbbra is kintartsanak. És szeretnénk elmondani az észak-amerikai népnek, hogy nem vagyunk fölforgatók, és tudjuk, hogy más dolog az ő sorozatosan rossz kormányzatuk, amelyik folyton csak árt az egész világnak, és egészen más lapra tartoznak az észak-amerikai emberek, akik hazájukban küzdenek, és szolidárisak más népek harcaival. És el akarjuk mondani mapuche fivéreinknek és nővéreinknek Chilében, hogy figyeljük harcaikat, és tanulunk belőlük. És a venezuelaiaknak, hogy vigyázz szemmel figyeljük, miként védelmezik szuverenitásukat, vagyis nemzetük jogát ahhoz, hogy eldöntsék, merre haladjanak. Ecuadori és bolíviai őslakos fivéreinknek és nővéreinknek pedig azt mondjuk, hogy jó történelmi leckét adnak nekünk és egész Latin-Amerikának, mert most igencsak megálljt parancsoltak a neoliberais globalizálásnak. És az argentin *piqueteróknak* [önszerveződő s eleinte főleg útlezárásokkal tüntető munkanélküliek] és fiataloknak azt szeretnénk elmondani, hogy szeretjük őket. És azoknak, akik Uruguayban jobb országot akarnak maguknak, hogy bámuljuk őket. És a földnélkülieknek Braziliában, hogy tiszteljük őket. És az összes latin-amerikai fiatalnak, hogy jó, amit csinálnak, s hogy ez nagy reménységgel tölt el bennünket.

És el szeretnénk mondani a Szociális Európához tartozó fivéreinknek és nővéreinknek, vagyis a tisztességes és lázadó európaiaknak, hogy nincsenek egyedül. Hogy nagy örömmel töltene el bennünket nagyszabású megmozdulásaik a neoliberais háborúk ellen. Hogy figyelmesen vizsgáljuk szervezeti formáikat és harcmodorukat, hogy esetleg tanuljunk belőlük. Hogy keressük a módját, miképpen támogassuk őket, és hogy nem küldünk nekik eurót, mert még majd leértékelődik az Európai Unió nemtörődomsége miatt, de talán háziipari termékeket küldünk, meg kávét, hogy árusíthassák, és hogy valamiképp ez is segítsen nekik a harcot támogató munkájukban. És talán *pozolt* [cukros kukoricaital] is küldünk nekik, ami jócskán erősíti az ellenálló képességet, de azért nem biztos, hogy küldünk, mert a *pozol* sokkal inkább a mi életmódunknak felel meg, és meglehet, hasfájást okozna nekik, és meggyöngyüléne tőle a harcokban, és vereséget mérnének rájuk a neoliberaisok.

És szeretnénk elmondani afrikai, ázsiai és óceániai fivéreinknek és nővéreinknek, hogy tudjuk, szintén harcolnak, és hogy szeretnénk jobban megismerni eszméiket és gyakorlati tevékenységüket.

És szeretnénk elmondani a világnak, hogy szeretnénk nagygyá tenni, olyan nagygyá, hogy beleférjen az ellenállók összes külön világa, mert ezeket el akarják pusztítani a neoliberaisok, csak hogy nem hagyják magukat, hanem harcolnak az emberiségért.

Aztán pedig Mexikóban: itt mi szeretnénk egyezsége jutni, de kizárólag csak baloldali személyekkel és szervezetekkel, mert úgy gondoljuk,

hogy csakis a baloldalon található meg a neoliberais globalizálással szembeni ellenállásnak az eszméje, és az, hogy olyan világot kell teremteni, ahol mindenki számára van igazságosság, demokrácia és szabadság. Nem úgy, mint mostan, hogy csak a gazdagoké az igazság, csakis a nagy üzleteléshez van szabadság, a demokrácia meg csak arra való, hogy választási propagandával pingálják tele a falakat. És mert mi úgy gondoljuk, hogy csakis a baloldaltól várható el harci terv arra, hogy Hazánk, Mexikó el ne pusztuljon.

És aztán úgy gondoljuk, hogy ezekkel a baloldali személyekkel és szervezetekkel majd eltervezzük, hogy s mint járjuk be Mexikót, mindenfelé, ahol csak olyan szegény és egyszerű emberek élnek, mint mi.

És nem az lesz, hogy odamegyünk megmondani nekik, mit kell tenni, vagyis hát nem utasításokat akarunk mi osztogatni.

Azt sem fogjuk kérni tőlük, hogy szavazzanak erre vagy arra a jelöltre, hiszen tudjuk, hogy aki csak van, az mind neoliberais.

Azt sem mondjuk majd nekik, hogy tegyék azt, amit mi, meg azt sem, hogy fogjanak fegyvert.

Amit tenni fogunk, annyi lesz, hogy megkérdezzük tőlük, hogy és mint élnek, hogyan küzdenek, mit gondolnak országunkról meg arról, mit kellene tennünk, hogy ne mérjenek ránk vereséget.

Amit tenni szándékozunk, annyi, hogy összegyűjtjük az egyszerű és szegény emberek gondolatait, és talán megjeljük bennük ugyanazt a szeretetet, amit mi is érzünk országunk iránt.

És talán egyetértésre jutunk azokkal, akik ilyenek, mint mi: egyenes beszédű, szegény emberek, és összefogva megszervezzük magunkat országszerte, és összehangoljuk küzdelmeinket, amelyek magukban folynak, külön-külön, és így majd kitalálunk valamiféle programot, amelyik tartalmazza, amit mindannyian akarunk, és kiterveljük, hogyan vihetnénk véghez ezt a programot, amelyiknek a neve „nemzeti harci program”.

És akkor, ha a legtöbb ember, akiket meg fogunk hallgatni, egyetért vele, hát akkor majd harcba indulunk, összefogva mindannyiukkal, őslakosokkal, munkásokkal, parasztokkal, diákokkal, tanárokkal, alkalmazottakkal, nőekkel, gyerekekkel, öregekkel, férfiakkal, mindazokkal, akiknek helyén a szíve, és tele harci kedvvel, megindulunk azért, hogy ne düljék föl, és ne árusítsák ki végleg hazánkat, amelynek a neve „Mexikó”, és maradjon fenn a Río Bravo és a Río Suchiate között, az egyik felén a Csendes-óceánnal, a másikon meg az Atlanti-óceánnal.

VI. Hogyan fogjuk csinálni?

Ez hát itt a mi keresetlen szavunk, amelyet Mexikó és a világ szegény és egyszerű embereihez intézünk, s ezt a mostani megszólalásunkat úgy nevezzük:

Hatodik Selva Lacandona-i Nyilatkozat.

És azért vagyunk itt, hogy elmondjuk egyenes szóval:

Az EZLN betartja a tűzszünetre vonatkozó, vállalt kötelezettségét, nem indít semmilyen támadást a kormányerők ellen, és nem hajt végre támadó hadmozdulatokat.

Az EZLN azonban fönntartja kötelezettségvállalását arra is, hogy nem tér le a politikai harc útjáról ezzel a most megtett békés kezdeményezéssel. Amellett az EZLN hű marad ahhoz az elgondolásához, hogy nem lép semmilyen titkos kapcsolatra hazai vagy más országbeli politikai-katonai szervezetekkel.

Az EZLN ismételten megerősíti vállalt kötelezettségét arra, hogy védelmezi, támogatja a zapatista őslakos közösségeket, és engedelmeskedik nekik, minthogy ezek alkotják az ő főparancsnokságát, és anélkül, hogy beavatkozna belső demokratikus folyamataikba, a lehetőségei szerinti mértékben hozzájárul autonómiájuk, jó kormányzatuk erősítéséhez, és javítja életfeltételeiket. Vagyis, amit tenni fogunk Mexikóban és a világban, azt fegyverek nélkül fogjuk tenni, civil és békés mozgalommal, és anélkül, hogy semmibe vennénk közösségeinket, és abbagyánánk támogatásukat.

Következésképp...

A világban...

1. Több kapcsolatot létesítünk kölcsönös megbecsülés és támogatás alapján olyan személyekkel és szervezetekkel, amelyek ellenállást tanúsítanak, és harcolnak a neoliberalizmus ellen, az emberiségért.

2. Lehetőségeinkhez képest anyagi támogatásban részesítjük, úgymint élelemmel és háziipari termékekkel, fivéreinket és nővéreinket, akik szerte a világon harcolnak.

Kezdetnek kölcsönkérjük a La Realidad-i Jó Kormány Junta „Chompiras” nevezetű, mintegy 8 tonna űrtartalmú teherautóját, megrakodjuk kukoricával és talán két, egyenként 200 literes hordó benzinnel vagy gázolajjal, ahogy nekik megfelel, és átadjuk Mexikóvárosban a kubai nagykövetségnek, hogy juttassák el a kubai népnek, a zapatisták támogatásaképpen ellenállásukhoz az észak-amerikai blokáddal szemben. Vagy talán van egy közelebbi hely is, ahol átadhatjuk, mert nagyon messzire van innen Mexikóváros, és ha netán meghibásodik a „Chompiras”, akkor jól hoppon maradunk. De hát ezt majd csak akkor, ha beérik a termés, amelyik most kezd zöldellni a földeken, és ha nem támadnak ránk, mert hogyha a most következő hónapokban küldenénk, akkor persze csak zsenge csöveket tudnánk útnak indítani, az pedig nem lenne jó még *tamalba [leveles tézstaféleség]* se, jobb lesz hát novemberben vagy decemberben.

És megállapodunk majd a háziipari szövetkezetek asszonyaival is, hogy küldjünk egy jó csomó varrottast Európa országaiba, ami talán már

nem is lesz Unió akkor, és úgyszintén küldünk még hamisítatlan szemes kávé is a zapatista szövetkezetekből, hogy adják el, és bevételezzenek belőle némi pénzt a harcukhoz. Ha pedig nem adják el, akkor még mindig kitelik belőle saját maguknak egy-két csésze kávé, és elbeszélgethetnek mellette a neoliberaisok elleni harcról, ha meg egy kissé hidegre fordul az idő, betakarózhatnak a zapatista holmival, mert ez olyan tartós, hogy akár kézzel, akár sulykolással is mosható, és ráadásul nem fakul ki.

Bolíviai és ecuadori őslakos fivéreinknek és nővéreinknek szintén küldünk egy kevés nem génkezelt kukoricát, csak még azt nem tudjuk pontosan, hol adjuk át, hogy el is jusson oda, de annyi biztos, hogy ké-szek vagyunk erre a kis segítségnyújtásra.

3. És minden ellenállásban küzdő férfinak és nőnek szerte a világon azt mondjuk, hogy újabb interkontinentális találkozót kell tartanunk, de legalább még egyet. Talán ez év decemberében vagy jövő januárban, meg kell még gondolni. Nem akarunk véglegesen mondani arról, hogy mikor, mert még arról folyik a szó, hogy s mint jussunk teljes egyetértésre mindenben, hol, mikor, hogyan, kivel. De ne legyen ott szószék, mint a templomban, ahol csak kevesen beszélnek, az összes többiek meg csak hallgatják az ígét, csak semmi templomosdi, egy szinten szólaljon föl mindenki, persze, csak sorjában, úgyhogy ne legyen hangzavar, amitől nem érteni a szót, hanem jól megszervezve, hogy mindenki meghallgassa a beszélőt, és jegyezze föl a füzetébe a többiek szavait az ellenállásról, hogy aztán ki-ki tovább adhassa társainak és társnőinek a maga világában. És olyan helysége gondolunk, ahol jó nagy börtön van, mert hogyha netán megszorognak és bebörtönöznek bennünket, akkor ne legyünk rendetlenül összezsúfolva, hanem még ha foglyok leszünk is, szervezettek maradjunk, és a börtönben is folytassuk a nemzetközi találkozót az emberiség érdekében és a neoliberalizmus ellenében. Most pedig elmondjuk, mit teszünk ezért, hogy egyetértésre jussunk abban, hogy s mint juthatunk majd egyetértésre. Mi tehát a következőképpen gondoljuk tenni, amit tenni szeretnénk a világban:

Mexikóban...

1. Folytatjuk a harcot Mexikó indián népeiért, de nem csak értük és nem csak velük, hanem Mexikó összes kizsákmányoltjáért és kifosztottjáért, és mindannyiukkal együtt és szerte az egész országban. És amikor azt mondjuk: Mexikó összes kizsákmányoltja, akkor azokról a fivéreinkről és nővéreinkről is beszélünk, akik kénytelenek voltak az Egyesült Államokba menni munkát keresni, hogy meg tudjanak élni.

2. Meg szándékozunk hallgatni a mexikói nép keresetlen szavú és szegény embereit, közvetlenül, közvetítők és közbenjárók nélkül akarunk elbeszélgetni velük, és amit tőlük hallunk és tanulunk, annak megfelelően állítunk össze együtt övelük, ezekkel a hozzánk hasonló szegény és egyenes szavú emberekkel, egy nemzeti harci programot, de olyat, amelyik világosan baloldali program, vagyis antikapitalista, azaz anti-

neoliberális, tehát amelyiknek a célja az igazságot, a demokráciát és a szabadságot megteremteni a mexikói nép számára.

3. Megpróbálunk létrehozni vagy visszahozni egy másfajta politizálást, olyat, amelyiket megint a többiekért való szolgálat szelleme hat át, anyagi érdekek nélkül, áldozatosan, odaadón, becsületesen, szavatartón, amelyiknek az egyetlen fizetsége a kötelességteljesítésből fakadó elégedettség, vagyis ahogy korábban tették a baloldal harcosai, akiket nem állíthatott meg semmilyen csapás, sem börtön vagy halál, még kevésbé a zöldhasú dollár.

4. Amellett el-el szándékozunk látogatni sokfelé avégett is, hogy társakat toborozzunk arra a harcra, amelyet egy új alkotmány, vagyis új törvények követelésével folytatunk, amelyek számításba veszik a mexikói nép igényeit: lakást, földet, munkát, egészségügyi ellátást, oktatást, információt, kultúrát, függetlenséget, demokráciát, igazságosságot, szabadságot és békét. Új alkotmányt akarunk, amelyik elismeri a nép jogait és szabadságait, és megvédi a gyöngét a hatalmaskodóval szemben.

Ezért...

Az EZLN küldöttséget meneszt vezetőségéből ennek a munkának az elvégzésére hazai területen, meghatározatlan időre. Ez a zapatista küldöttség, közösen ehhez a *Hatodik Selva Lacandona-i Nyilatkozathoz* csatlakozó baloldali szervezetekkel és személyekkel, azokra a helyekre megy el, ahova kifejezetten hívnak bennünket.

Ügyszintén közhírré tesszük azt is, hogy az EZLN szövetségi politikát valósít meg nem-választási szervezetekkel és mozgalmakkal, amelyek elméletben és gyakorlatban baloldaliként határozzák meg magukat, az alább következő feltételek mellett.

Nemet mondunk azokra a megállapodásokra, amelyeket azért kötnek fölül, hogy kötelezővé tegyék őket alul; mi azért kötünk megállapodásokat, hogy együtt menjünk meghallgatni és szervezni a fölháborodást; nemet mondunk arra, hogy olyan megmozdulásokat idézzenek elő, amelyek utóbb tárgyalásokba torkollnak azok háta mögött, akik végrehajtják őket; mi azért szervezünk megmozdulásokat, hogy mindenkor számításba vegyünk a résztvevők véleményét; nemet mondunk az adományok, pozíciók, előnyök, tisztségek hajhászására a hatalomtól és a hatalomra törekvőktől, mert mi túllépünk a választási naptárakon; nemet mondunk arra az igyekezetre, hogy fölülről próbálják megoldani nemzetünk gondjait, mert mi ALULRÓL ÉS ALULRA alakítunk ki alternatívát a neoliberális rombolással szemben, baloldali alternatívát Mexikó számára.

Igent mondunk a szervezetek önállóságának és függetlenségének, harci formáinak, szervezeti módozatainak, belső döntési folyamatainak, legitím képviselőiteinek, törekvéseinek és követeléseinek kölcsönös tiszteletben tartására; igent mondunk a világos elkötelezettségre a nemzeti szuverenitás egyesült és összehangolt védelmezése mellett, a

rendíthetetlen szembeszegülésre a villamos energia, a kőolaj, a víz és a természeti erőforrások privatizálási kísérleteivel.

Vagyis ahogy mondani szokás, arra szólítjuk föl a be nem jegyzett baloldali politikai és társadalmi szervezeteket, valamint a baloldali érzelmű személyeket, akik nem tartoznak bejegyzett politikai pártokhoz, hogy jöjünk össze a nekik megfelelő időben, helyen és módon egy nemzeti kampány megszervezése végett, amelynek során ellátogatunk hazánk minden lehető zegébe-zugába, hogy meghallgassuk népünk szavát, és szervezett alakba öntsük. Tehát olyasmi lesz ez, mint egy kampány, csak nagyon más, mert nem választási.

Fivérek és nővérek!

Ez a mi szavunk, amelyet kinyilatkoztatunk:

A világban még szorosabb testvéri kapcsolatra törekszünk a neoliberalizmus ellen és az emberiség érdekében vívott ellenállási küzdelmekkel.

És támogatni fogjuk, ha kicsivel is, ezeket a harcokat.

És kölcsönös tisztelettel tapasztalatokat, történeteket, eszméket, álmokat cserélünk.

Mexikóban pedig végigjárjuk az egész országot, bejárjuk a romokat, amelyeket maga után hagyott a neoliberais háború, és végiglátogatjuk a romok között virágzó, elsáncolt ellenállási góccokat.

Fölkeresünk bárkit, találkozzunk bárkivel, aki ugyanúgy szereti ezt a földet és eget, mint mi.

Fölkeressük La Realidadtól Tijuánáig azokat, akik készek szervezkedni, harcolni, megteremteni talán az utolsó reménységet arra, hogy ez a Nemzet, amely mindazóta kitart, amióta egy sas leszállt egy nopáalkaktuszra fölfalni egy kígyót, hogy ez a Nemzet el ne enyésszen.

Megyünk a demokráciáért, szabadságért és igazságosságért azok számára, akiktől mindezt megtagadták.

Megyünk más politikával, baloldali programmal és egy új alkotmány követelésével.

Szólítjuk az őslakosokat, munkásokat, parasztokat, tanítókat és diákokat, háziasszonyokat, bérlőket, kistulajdonosokat, kiskereskedőket, kisvállalkozókat, nyugdíjasokat, szakképzetleneket, szerzeteseket és apácákat, tudósokat, művészeket, fiatalokat, nőket, öregeket, homoszexuálisokat és leszbikusokat, fiúkat és leányokat, hogy egyénileg vagy kollektíven vegyenek részt közvetlenül, a zapatistákkal együtt, ebben a NEMZETI KAMPÁNYBAN a politizálás más formájának, a nemzeti és baloldali küzdelem programjának kialakításáért és egy új alkotmány létrehozásáért.

Ez hát a mi szavunk arról, amit tenni fogunk, és hogy miképpen szándékozunk ezt megtenni. Itt láthatja, aki csatlakozni akar.

És azt mondjuk a férfiaknak és nőknek, hogy mérlegeljék szívükben alaposan, fogadják be a szót, amellyel jövünk, és ne féljenek, illetve, ha félnek is, zabolázzák meg félelmüket, aztán jelentsék ki nyilvánosan,

ha egyetértene az eszmével, amelyet hirdetünk, és akkor egyszeriben látnivaló lesz, hogy ki és hogyan és hol és merre és mikor van amellett, hogy megtegyük ezt az újabb lépést a harcban.

Addig is, amíg gondolkodnak rajta, elmondjuk, hogy most, 2005 hatodik havában mi, a Nemzeti Főlszabadtítás Zapatista Hadseregéhez tartozó férfiak, nők, gyermekek és öregek már elhatároztuk és jóváhagytuk ezt a *Hatodik Selva Lacandona-i Nyilatkozatot*, aláírta, aki tud írni, és aki nem, az ujjja nyomát hagyta rajta, ámbár csak kevesen vannak, akik nem tudnak írni, mert már előrehaladott az oktatás itt, ezen az emberiségért és a neoliberalizmus ellen lázadó területen, vagyis a zapatista égen és földön.

Ez volt a mi keresetlen szavunk, amelyet az egyszerű és szegény emberek nemes szíveihez intéztünk, akik ellene szegülnek az igazságtalanságnak és lázadnak ellene szerte a világban.

DEMOKRÁCIA! SZABADSÁG! IGAZSÁG!

Délkelet-Mexikó hegyeiből.

Zapatista Nemzeti Főlszabadtító Hadsereg Főparancsnoksága, Őshonos Földalatti Forradalmi Bizottság

Mexikó, a 2005. esztendő hatodik havában, vagyis júniusában.

(Fordította: Csala Károly)

Zapata, „SNAIL”, Oventic, Chiapas